

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi emolehmä- ja uuhipalkkioiden kiintiöistä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki emolehmä- ja uuhipalkkioiden kiintiöistä. Esityksen tarkoituksena on täytäntöönpanna Suomessa Euroopan yhteisöjen (EY) lainsäädäntöön sisältyvät emolehmäpalkkioita ja uuhipalkkioita koskevat kiintiöjärjestelmät, sekä täydentää näitä järjestelmiä koskevaa EY:n lainsäädäntöä siltä osin kuin siihen on annettu jäsenvaltioille mahdollisuus tai sitä jäsenvaltioilta edellytetään. Järjestelmät ovat osa EY:n yhteistä maatalouspolitiikkaa ja niitä koskevat asetukset ovat tulleet Suomea sitoviksi Suomen liittyessä Euroopan unionin (EU) jäseneksi. Lakiehdotus sisältää säännökset muun muassa kiintiöiden vahvistamisesta, niihin sisältyvien palkkio-oikeuksien siirtämisestä ja väliaikaisesta luovuttamisesta, kansallisista kiintiövarannoista sekä kiintiöiden korottamisesta ja uusien kiintiöiden myöntämisestä.

Lakiehdotuksen mukaan jokaiselle tuottajalle, joka harjoittaa tai ryhtyy harjoittamaan emolehmätuotantoa tai lampaanlihan tuotantoa, vahvistetaan EY:n säädösten mukaisesti kiintiö, jonka ylittävältä osalta tuottajalle ei voida maksaa emolehmäpalkkiota tai uuhipalkkiota. Kiintiö koskee tuottajalle vuosittain maksettavia palkkioita. Samalle tuottajalle voidaan vahvistaa vain yksi kiintiö.

Kiintiöt määräytyisivät useimmiten tuottajan hallinnassa kiintiön vahvistamista koskevan hakemuksen jättämisen ajankohtana olevien emolehmien tai uuhipalkkioon oikeuttavien eläinten määrän perusteella. Kiintiöiden mää-

räytymiseen sovellettaisiin kuitenkin lisäksi eräitä poikkeusperusteita. Uuhipalkkiokiintiön vähimmäismäärä olisi 10 palkkio-oikeutta.

Vahvistettuja kiintiöitä voitaisiin korottaa ja uusia kiintiöitä myöntää tarkoitusta varten perustettavista kansallisista varannoista. Varantoja koskevat säännökset sisältyvät pääosin EY:n lainsäädäntöön, mutta kansallista harkinnanvaraa on jätetty muun muassa kiintiöiden myöntämisperusteisiin. Ehdotuksen mukaan myöntämisperusteet vahvistaisi maa- ja metsätalousministeriö laissa säädettyjen perusteiden pohjalta. Maa- ja metsätalousministeriö antaisi lisäksi määräykset muun muassa kiintiöihin sisältyvien palkkio-oikeuksien siirtämisestä ja väliaikaisesta luovuttamisesta sekä kiintiöiden muuttamisesta siirron tai luovutuksen johdosta.

Lampaanlihan tuotantoa ja uuhipalkkiokiintiöitä koskevat säännökset koskisivat soveltuvin osin myös vuohenlihan tuotantoa ja vuohenlihan tuottajille maksettavia palkkioita koskevia kiintiöitä.

Lain täytäntöönpanoviranomaisina toimisivat maa- ja metsätalousministeriö, joka muun muassa hallinnoisi kansallisia kiintiövarantoja, sekä maaseutuelinkeinopiirit, jotka huolehtisivat kiintiöiden vahvistamisesta, korottamisesta ja muuttamisesta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	Emolehmäpalkkiokiintiöjärjestelmää kos-	
1. Nykytila	3	kevat siirtymäsäännökset	8
1.1. Tausta	3	1.4. Neuvottelutulos	8
Emolehmätuotanto	3	2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset ...	8
Lampaan- ja vuohenlihan tuotanto	3	3. Esityksen vaikutukset	9
1.2. Suomen lainsäädäntö	3	4. Asian valmistelu	9
Emolehmätuotanto	3	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	10
Lammastalous	4	1. Lakiehdotuksen pereustelut	10
Muu lainsäädäntö	4	2. Tarkemmat määräykset	16
1.3. Euroopan yhteisön lainsäädäntö	5	3. Voimaantulo	16
Yhteinen maatalouspolitiikka ja maata-		LAKITEKSTI	16
loustuotteiden markkinajärjestelmät	5		
Yhteisölainsäädännön oikeudellinen luon-			
ne	5		
Emolehmäpalkkio- ja kiintiöjärjestelmä ..	6		
Uuhipalkkio- ja kiintiöjärjestelmä	6		

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Tausta

Emolehmätuotanto

Naudanliha on Suomessa tuotantoarvoltaan toiseksi tärkein maataloustuote maidon jälkeen. Siitä saatujen tulojen osuus maatalouden kokonaistuotannosta on viime vuosina ollut noin 16 prosenttia. Naudanliha on pitkälti ollut lypsykarjatalouden sivutuote ja siksi sen merkitys aluepolitiikassa ja maaseudun elinvoimaisuuden ylläpitäjänä on keskeinen koko Suomessa. Naudanlihan tuotanto on kasvanut viime vuosiin saakka. Kokonaistuotanto oli korkeimmillaan 1980-luvun puolivälissä, mutta kääntyi laskuun vuosikymmenen lopussa. Vuonna 1993 tuotanto oli noin 100 miljoonaa kiloa. Naudanlihan kokonaiskulutus henkeä kohden kasvoi aina 1970-luvun puoliväliin saakka, minkä jälkeen kulutus kääntyi laskuun. Vuonna 1993 naudanlihan kulutus henkeä kohden oli 19 kiloa ja kokonaiskulutus yhteensä noin 95 miljoonaa kiloa. Lihanautojen tuottajia oli Suomessa vuonna 1993 yhteensä runsaat 10 000.

Emolehmiin perustuva naudanlihatuotanto on kehittynyt maassamme melko hitaasti. Nykyisin vain noin kaksi prosenttia naudanlihan kokonaistuotannosta tulee emolehmätaloudesta. Emolehmien lukumäärä on kuitenkin jatkuvasti kasvanut. Vuonna 1989 emolehmien kokonaismäärä oli 9 200 ja vuonna 1993 jo 33 500. Pääosa emolehmätuotannosta perustuu risteytyseläimiin. Alueellisesti tuotanto on painottunut selvästi Etelä- ja Keski-Suomeen.

Lampaan- ja vuohenlihantuotanto

Lammastaloutta Suomessa harjoittavien tilojen lukumäärä on noin 6 000. Lampaita karitvat mukaan luettuna oli vuoden 1993 lopussa noin 79 000 ja vuoden 1994 puolivälissä noin 120 000. Tuotanto ja kulutus ovat nousseet vähitellen viime vuosien kuluessa. Vuonna 1994 kokonaistuotannon määrä oli noin 1,3 miljoonaa kiloa ja kokonaiskulutuksen määrä noin 1,6 miljoonaa kiloa. Lampaanlihaa tuotiin vuonna 1993 yhteensä 0,2 miljoonaa kiloa.

Suurin osa lammastiloista harjoittaa lam-

paanlihan tuotantoa rinnakkain muiden tuotantosuuntien kanssa. Tavallisimpia rinnakkaisia tuotantosuuntia ovat viljanviljely, erikoiskasvit tuotanto ja metsätalous. Myös osa-aikaviljely on lammastiloilla yleistä. Lammastilojen päätuote on liha, jonka osuus on noin 90 prosenttia lammastaloudesta saatavista tuloista, mutta osa tiloista harjoittaa myös villan ja turkisten jatkojalostusta. Ominaista Suomen lammastuotannolle ovat pienet, alle 10 uuhena katraat, mutta niin sanotuilla tarkkailutiloilla uuhia oli vuonna 1994 jo keskimäärin 22,6 uutta tilaa kohden. Yleisimmin kasvatettu rotu on suomenlammas, jonka erityisenä ominaisuutena on hyvä sikiävyys. Risteyttäminen liharoduilla on yleistymässä, samoin ympäri- vuotinen karitsointi etenkin voimaperäisesti lammastaloutta harjoittavilla tiloilla. Viime vuosina on kiinnitetty huomiota myös lammastalouden merkitykseen maisemanhoidossa sekä mahdollisuuteen laiduntaa lampaita kesantopelloilla.

Vuohenlihan tuotantoa Suomessa ei ole juuri lainkaan ja nekin vuohenmaitoa tuottavat tilat, jotka ovat ryhtyneet kasvattamaan vuohia myös lihaksi, harjoittavat tuotantoa yleensä hyvin pienillä katrailla.

1.2. Suomen lainsäädäntö

Emolehmätuotanto

Emolehmätuotantoa on tuettu Suomessa maksamalla tuottajille palkkioita emolehmäpalkkioista annetun valtioneuvoston päätöksen (402/92) nojalla. Emolehmäpalkkion määrä oli vuonna 1994 1 700 markkaa lehmää kohti. Palkkiota voitiin maksaa enintään 30 lehmästä. Eläinmäärä määräytyi heinäkuun viimeisen päivän 1994 ja joulukuun viimeisen päivän 1993 keskimääräisen eläinluvun mukaan. Jos lehmäluku oli heinäkuun viimeisenä päivänä 1994 vähemmän kuin neljä, palkkiota ei maksettu. Vuonna 1994 palkkioita maksettiin yhteensä 50,9 miljoonaa markkaa. Emolehmät on lisäksi otettu huomioon viljelijöille maksettavasta maataloustuotteiden markkinajärjestelmästä annetun lain mukaisesta tulotuesta annetun valtioneuvoston päätöksen (362/94) mukaista pinta-alalisää ja kotieläinten lukumäärän perusteella maksettavaa tukea laskettaessa.

Kaikki mainitut tukijärjestelmät on pinta-alalisiä lukuun ottamatta kumottu Suomen liittyttyä Euroopan unionin (EU) jäseneksi.

Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyssä sopimuksessa, jäljempänä liittymissopimus, Suomi on saanut oikeuden maksaa kansallisista varoista vuosittain alenevia siirtymäkauden tukia vuosina 1995—1999. Sopimusmääräysten perusteella maksetaan kuluvana vuonna eläinkohtaisina tukina eräistä maa- ja puutarhataloustuottajille vuodelta 1995 maksettavista tuista annetun valtioneuvoston päätöksen (1258/94) nojalla muun muassa kansallista emolehmäpalkkiota tuottajan hallinnassa 1 päivänä toukokuuta 1995 olevien eläinten perusteella. Tuen suuruus on 600 markkaa eläintä kohti. Tukea maksetaan vain tuottajalle vahvistetun kiintiön puitteissa. Eläinkohtaisten tukien lisäksi tavoitteena on varata kuluvana vuonna maksettaviin pinta-alalisiin 70 prosenttia vuonna 1993 maksettujen pinta-alalisien määrästä. Tukea maksettaisiin tällöin myös emolehmiä. Tukiperusteita ei vielä ole vahvistettu.

Lammastalous

Lampaanlihan tuotantoa on tuettu Suomessa maksamalla tuottajille vuosina 1991—1994 tuotantotukea lihan tuotantotuesta annetun valtioneuvoston päätöksen (689/91) nojalla. Tuki on ollut Etelä-Suomessa alhaisimmillaan 9,50 markkaa kiloa kohti ja eräissä Lapin läänin kunnissa korkeimmillaan 21,40 markkaa kiloa kohti. Tuotantotukea maksettiin vuonna 1992 yhteensä 13 miljoonaa markkaa, vuonna 1993 yhteensä 14,1 miljoonaa markkaa ja vuonna 1994 arviolta 17 miljoonaa markkaa. Emolehmien tavoin lampaat on otettu huomioon myös viljelijöille maksettavaa pinta-alalisiä ja kotieläinten lukumäärän perusteella maksettavaa tukea laskettaessa (VNp 362/94). Villasta on lisäksi maksettu lampaanomistajille tuotantopalkkiota villan tuotantopalkkiosta annetun maa- ja metsätalousministeriön päätöksen (1049/91) nojalla. Palkkio on ollut 20 markkaa jalostuskelpoista villakiloa kohti. Kaikki kyseiset tukimuodot on pinta-alalisiä lukuun ottamatta kumottu Suomen EU-jäsenyyden johdosta vuoden 1995 alusta.

Kuluvana vuonna maksetaan lampaanlihalle kansallista tukea edellä kohdassa emolehmätuotanto mainitun eräistä maa- ja puutarha-

tuottajille vuodelta 1995 maksettavista tuista annetun valtioneuvoston päätöksen nojalla. Tukea maksetaan lihan tuotantotukena ulkosaaristossa 13 markkaa kiloa kohti ja muualla Suomessa 8,53 markkaa kiloa kohti sekä eläinkohtaisena tukena uuhista saaristossa, päätöksessä määritellyn alueen C saaristoa lukuun ottamatta, 1 700 markkaa eläinyksiköltä ja eräissä päätöksessä määritellyn alueen B kunnissa 650 markkaa eläinyksiköltä. Tukia arvioidaan kuluvana vuonna maksettavan yhteensä 13—14 miljoonaa markkaa.

Muu lainsäädäntö

Naudanlihan tuotantoa on säännelty Suomessa vuodesta 1979 kotieläinlupajärjestelmällä. Lupajärjestelmä ei kuitenkaan ole vuodesta 1985 lähtien koskenut emolehmiä. Emolehmätuotantoa ei ole koskenut myöskään vuoden 1985 alusta voimaan tullut maidon kaksihintajärjestelmä, johon liittyvillä laeilla maidon väliaikaisesta kiintiömaksusta (569/84) ja maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä (570/84) on pyritty ohjaamaan maidontuotantoa. Sekä kotieläinlupajärjestelmä että maidon kaksihintajärjestelmä on kumottu vuoden 1995 alusta lukien Suomen liittyttyä EU:n jäseneksi.

EY:n yhteisen maatalouspolitiikan omaksuminen Suomessa on muutoinkin merkinnyt sitä, että suurin osa Suomen aikaisemmasta maatalouslainsäädännöstä on kumottu tai muutettu ja sen sijaan on tullut vastaava EY:n lainsäädäntö. EY:n lainsäädännön edellyttämien yleensä teknisluonteisten täytäntöönpanosäännösten sekä rangaistus- ja valvontasäännösten antamiseksi on Suomessa saatettu vuoden 1995 alusta voimaan laki Euroopan yhteisen yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta (1100/94). Laki on yleislaki ja sitä sovelletaan myös EY:n emolehmäpalkkio- ja uuhipalkkiokiintiöjärjestelmien täytäntöönpanoon, jollei nyt ehdotetulla erityislailla muuta säädetä.

Lain mukaan EY:n maatalouspolitiikan yleinen täytäntöönpano kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle, jollei lailla toisin säädetä tai sen nojalla määrätä. Maa- ja metsätalousministeriö on myös yhteisöläinsäädännössä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen. Ministeriö voi kuitenkin jonkin asian tai asiaryhmän osalta siirtää toimivaltaansa kuuluvia tehtäviä määräämälleen hallinnonalansa viranomaiselle.

Tarvittaessa tehtäviä voidaan siirtää myös muun hallinnonalan viranomaiselle edellyttäen, että asiasta sovitaan erikseen maa- ja metsätalousministeriön ja asianomaisten ministeriön välillä. Maa- ja metsätalousministeriölle kuuluu lain mukaan myös yhteisölainsäädäntöä koskevan valvonnan järjestäminen. Valvonnassa voidaan käyttää apuna muun muassa maa- ja metsätalousministeriön alaisia virastoja ja laitoksia, maaseutuelinkeinopiirejä, kuntien maatalousviranomaisia sekä maatalous- ja puutarha-alan yhteenliittymiä. Yhteisölainsäädännön edellyttämän raportoinnin järjestämiseksi lakiin on otettu lisäksi säännökset viranomaisten tiedonsaantioikeudesta ja vastaavasti tietojenantovelvollisuudesta. Laki sisältää myös rangaistusseuraamukset yhteisen maatalouspolitiikan tai keyseen lain ja sen nojalla annettujen määräysten rikkomisesta.

Eduskunta on edellä mainittua lakia koskevaa hallituksen esitystä (HE 149/1994 vp) käsitellessään edellyttänyt että, elinkeinoharjoittajien tuotanto-oikeuksien, kuten maitokiintöiden sekä emolehmiä- ja uuhipalkkiokiintöiden määräytymisen perusteista ja muista tuotanto-oikeuksiin olennaisesti vaikuttavista seikoista säädetään lailla. Vastaava lausuma sisältyy eduskunnan vastaukseen hallituksen esitykseen laiksi eräiden maatalouden alaan kuuluvien lakien kumoamisesta (HE 145/1994 vp).

1.3. Euroopan yhteisöjen lainsäädäntö

Yhteinen maatalouspolitiikka ja maataloustuotteiden markkinajärjestelmät

EY:n maatalouspolitiikan tavoitteet on määritelty Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa (Rooman sopimus). Tavoitteita ovat maatalouden tuottavuuden lisääminen, maatalousväestön kohtuullinen elintaso, markkinoiden vakauttaminen, elintarvikehuollon turvaaminen sekä kohtuulliset kuluttajahinnat. Tavoitteita toteuttaessaan EY noudattaa kolmea perusperiaatetta. Nämä ovat yhteiset sisämarkkinat, yhteisöpreferenssi ja yhteinen rahoitus. Yhteisillä sisämarkkinoilla tarkoitetaan sitä, että tullit, tuontimaksut, määrälliset rajoitukset ja muut kaupan esteet jäsenvaltioiden välillä ovat kiellettyjä. Kaupassa yhteisön ulkopuolisten valtioiden kanssa jäsenvaltiot noudattavat yhteisesti sovittuja sääntöjä. Yhteisöpreferens-

sillä tarkoitetaan yhteisön omien tuotteiden suosimista suhteessa kolmansiin maihin. Yhteinen maatalouspolitiikka rahoitetaan EY:n budjetista maatalouden tuki- ja ohjausrahaston kautta.

Yhteinen maatalouspolitiikka voidaan periaatteessa jakaa hinta- ja markkinapolitiikkaan sekä rakennepolitiikkaan. Hinta- ja markkinapolitiikkaa toteutetaan maataloustuotteiden markkinajärjestelmissä, joita on 19. Eri tuoteryhmien järjestelmät rakentuvat pääosin samoille perusteille: yhteiseen hintajärjestelmään, tuontisuojaan, vientitukeen sekä erilaisiin tukija tuotannonohjausjärjestelmiin. Yhteinen hintajärjestelmä muodostuu hallinnollisista hinnoista, joita ovat yleensä tavoitehinta, interventiohintaa ja kynnyshinta tai niitä vastaavat hinnat. Tuontisuojaalla estetään tuonti tavoitehintaa alemmalla hinnalla pitämällä tuontihinnat maailmanmarkkinahintoja ja kotimarkkinahintoja korkeampina. Vientitukea käytetään EY:n ja maailmanmarkkinahinnan välisen hintaeron tasoittamiseksi. Lisäksi käytetään tuotantopalkkioita erällä tuotteilla sekä suoraa tulotukea. Tuotannonohjausjärjestelmiä ovat muun muassa maidon, naudanlihan ja lampanlihan kiintiöjärjestelmät sekä kesannointi.

Yhteisölainsäädännön oikeudellinen luonne

EY:lle on annettu yksinomainen toimivalta maatalouspolitiikan tavoitteiden toteuttamiseksi. Jäsenvaltiot eivät pääsääntöisesti voi noudattaa kansallista maatalouspolitiikkaa tai antaa kansallisia säännöksiä asioista, jotka on säännelty yhteisötasolla. Yhteistä maatalouspolitiikkaa säännellään pääasiassa asetuksilla, mutta myös direktiiveillä ja päätöksillä.

Maataloustuotteiden markkinajärjestelmiä koskevat säännökset on lähes poikkeuksetta annettu asetuksilla tai niiden nojalla annetuilla päätöksillä. Asetukset ja päätökset ovat sellaisenaan Suomea sitovia ja ilman erillistä voimaannpanoa välittömästi sovellettavia. Osa asetuksista sisältää kuitenkin säännöksiä, joissa edellytetään myös kansallista sääntelyä, esimerkiksi toimivaltaisia kansallisia viranomaisia, rangaistus- ja muita seuraamuksia sekä täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä tai määräyksiä. Asetuksissa on myös voitu jättää osa sääntelystä kansallisesti päätettäväksi. Kansallisella lainsäädännöllä on lisäksi mahdollista antaa täydentäviä säännöksiä silloin, kun EY:n

säännökset sisältävät ainoastaan sääntelyn kohteena olevaa asiaa koskevat vähimmäisvaatimukset.

Emolehmäpalkkio- ja kiintiöjärjestelmä

EY:n emolehmäpalkkio- ja kiintiöjärjestelmää koskevat säännökset sisältyvät yhteisön naudanliha-alan markkinajärjestelmään. Järjestelmä perustuu naudanliha-alan yhteisestä markkinajärjestelystä annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 805/68 muutoksineen. Järjestelmä sisältää säännökset yhteisestä hintajärjestelmästä, interventiotoinenpiteistä, naudanlihan tuonnista ja viennistä sekä käytössä olevista tukimuodoista. Tukimuotoja ovat sonnien tuotantopalkkio, keväteurastusten kausilisa, tuotannon laajaperäistämiseen liittyvä lisäpalkkio, jalostuspalkkio sekä emolehmäpalkkio.

Emolehmäpalkkioista ja niitä koskevista kiintiöistä säädetään asetuksen (ETY) N:o 805/68 4 d—4 h artiklassa sekä sen nojalla naudanliha-alan yhteisestä markkinajärjestelystä annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 805/68 säädettyjen palkkiojärjestelmien soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja asetusten (ETY) N:o 1244/82 ja (ETY) N:o 714/89 kumoamisesta annetun komission asetuksen (ETY) 3886/92 22—45 artiklassa. Säännösten mukaan palkkiota, jonka määrä on 120 ecua eläintä kohden vuodesta 1995 alkaen, voidaan hakemuksesta maksaa tilalle, joka pitää hakemusta vastaavan määrän emolehmiä vähintään sitä seuraavan kuuden kuukauden ajan eikä toimita maitoa meijeriin hakemusta seuraavan 12 kuukauden aikana. Palkkiota voidaan maksaa myös tilalle, joka toimittaa maitoa meijeriin edellyttäen, että tilan meijerimaitokiintiö on enintään 120 000 kiloa. Palkkiota myönnettäessä sovelletaan rehuhehtaaria kohden määriteltäviä enimmäiseläintiheyttä, jonka ylittävistä eläimistä palkkiota ei makseta. Kansallisista varoista voidaan lisäksi maksaa 25 ecun suuruinen lisäpalkkio kutakin myönnettyä emolehmäpalkkiota kohden. Tästä määrästä voidaan 20 ecua maksaa yhteisön varoista yhteisön rakennepoliittisen aluejaon tavoitteen mukaisilla alueilla sekä alueilla, joilla emolehmien osuus lehmien kokonaismäärästä on vähintään 30 prosenttia ja vähintään 30 prosenttia teurastetuista sonneista kuuluu erikseen määrättyihin ruholuokkiin (S ja E). Tuotannon

laajaperäistämiseksi emolehmäpalkkio voidaan maksaa 30 eculla korotettuna, mikäli eläintiheys on alle 1,4 nautayksikköä rehuhehtaaria kohden.

Palkkioita rajoitetaan järjestelmässä maa- ja tuottajakohtaisilla palkkio-oikeuksien enimmäismäärillä (kiintiöt). Maakiintiö on perustunut jäsenvaltion ajanjaksolta 1990—1992 valitsemana viitevuotena jäsenvaltiossa maksettujen palkkioiden yhteismäärään ja jäsenvaltioiden vahvistamat tuottajakohtaiset kiintiöt pääsääntöisesti niiden eläinten määrään, joista tuottajalle on maksettu viitevuonna palkkiota vähennettynä kuitenkin säännösten mukaisen kansallisen varannon ja lisävarannon perustamiseen tarvittavalla palkkio-oikeuksien määrällä. Kansallisesta varannosta ja lisävarannosta voidaan myöntää maksutta palkkio-oikeuksia säännöksissä erityisesti mainituissa tapauksissa. Kansallisen varannon määräksi on perustamisvaiheessa säädetty 1—3 prosenttia jäsenvaltion viitevuonna palkkioon oikeuttaneiden eläinten kokonaismäärästä ja kansallisen lisävarannon määräksi yksi prosentti jäsenvaltion erikseen määriteltujen epäsuotuisten alueiden tuottajien emolehmäpalkkiokiintiöiden yhteismäärästä. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle tuottajakohtaisten kiintiöiden yhteismäärä siten eriteltynä, että epäsuotuisten alueiden ja toisaalta muiden alueiden kiintiöt ilmoitetaan erikseen. Tuottajakohtaiset kiintiöt ovat pääsääntöisesti siirrettävissä ja vuokrattavissa. Jos palkkio-oikeuksia siirretään ilman tilan omistus- tai hallinto-oikeuden luovutusta, voidaan osa kiintiöstä, kuitenkin enintään 15 prosenttia, ottaa ilman korvausta kansalliseen kiintiövarantoon. Jos tuottaja ei kahtena peräkkäisenä vuotena ole käyttänyt vähintään 50 prosenttia kiintiöstään, voidaan käyttämättä jäänyt palkkio-oikeuksien osa niin ikään palauttaa kansalliseen varantoon. Kiintiövarannoista maksutta saatujen palkkio-oikeuksien palautumisesta on säädetty erikseen. Jäsenvaltion on lisäksi huolehdittava siitä, etteivät kiintiöt siirry pois alueilta, joilla naudanlihantuotannon merkitys on erityisen suuri.

Uuhipalkkio- ja kiintiöjärjestelmä

EY:n uuhipalkkio- ja kiintiöjärjestelmää koskevat säännökset sisältyvät yhteisön lampaan- ja vuohenliha-alan markkinajärjestelmään. Järjestelmä perustuu lampaan- ja vuohenlihan-

alan yhteisestä markkinajärjestelystä annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 3013/89 muutoksineen. Järjestelmä muodostuu hinta- ja markkinajärjestelyistä, joihin sisältyvät myös säännökset lampaan- ja vuohenlihan tuottajille maksettavista palkkioista.

Säännökset palkkioista ja niitä koskevista kiintiöistä sisältyvät asetuksen (ETY) N:o 3013/89 5 ja 5 a-5 d artiklaan sekä sen nojalla lampaan- ja vuohenliha-alan yhteisestä markkinajärjestelystä annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3013/89 säädettyjen tilakohtaisten enimmäismäärien, kansallisten varastojen ja oikeuksien siirron soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 3567/92. Säännösten mukaan uuhipalkkiota maksetaan markkinahinnan ja perushinnan välisestä erosta muodostuvan tulonmenetyksen korvaamiseksi. Tulonmenetykset määritellään perushinnan ja viikoittaisten markkinahintojen keskiarvon erotukseksi. Erikseen määriteltyjen niin sanottujen raskaiden lampaiden tuottajille maksettava palkkio saadaan kertomalla tulonmenetyksen yhden uuhien yhteisössä keskimäärin tuottamaa lihamäärää vastaavalla luvulla. Niin sanotuista kevyistä lampaista maksettava palkkio on 20 prosenttia pienempi. Uuhipalkkion perusteena käytettävää perushintaa alennetaan yhdellä prosentilla jokaisesta prosentista, jolla yhteisön kokonaisuuhimäärä ylittää 63 400 000 uuhien määrän. Vuodesta 1993 alkaen alennusprosentiksi on jäädytetty seitsemän. Vuohenlihan tuottajille voidaan erikseen määritellyillä alueilla maksaa palkkiota, jonka suuruus on 80 prosenttia uuhipalkkiosta. Vuohenmaito kuuluu maidon ja maitotuotteiden markkinajärjestelmään.

Lampaan- ja vuohenlihan tuottajapalkkion myöntämisen yleisistä säännöistä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3493/90 mukaan tukeen oikeutettuja ovat karitsoineet tai yli vuoden ikäiset uuhet ja kutut. Ennen markkinavuoden puoliväliä komissio arvioi uuhipalkkion suuruuden koko vuodelle, minkä perusteella jäsenvaltiot voivat maksaa 30 prosenttia arvioidusta tuesta puolivuositain ennakoon. Jäsenvaltiot voivat maksaa ennakon myös yhdessä erässä markkinavuoden loputtua. Asetuksen (ETY) N:o 3013/89 mukaan lopullinen tuki on vahvistettava viipymättä kunkin markkinointivuoden päätyttyä ja viimeistään 15 päivänä maaliskuuta. Uuhipalkkio maksetaan täysimääräisenä 1 000 uudesta vuoristoalueiden

ja eräiden epäsuotuisien alueiden maataloudesta annetun neuvoston direktiivin (75/268/ETY) mukaisilla vuoristo-alueilla ja epäsuotuisilla alueilla ja 500 uudesta muilla alueilla. Nämä rajat ylittävistä uuhista maksettava tuki puolittuu. Useampien tilojen yhteisesti pitämien lampaiden osalta sovelletaan viljelijäkohtaisia rajoja. Yhteistoimintaa koskevat palkkioiden maksamiseen liittyvät säännökset sisältyvät tuottajien ja tuottajaryhmittymien määrittelyyn lampaan- ja vuohenliha-alalla liittyvien tiettyjen erityistapausten soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annettuun komission asetukseen (ETY) N:o 2385/91. Asetuksen (ETY) N:o 3493/90 mukaan tukea maksetaan vain, jos viljelijällä on vähintään 10 uuhia.

Uuhipalkkio kuuluu tiettyjä yhteisön tukijärjestelmiä koskevasta yhdenmukaisuudesta hallinto- ja valvontajärjestelmästä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3508/92 soveltamisalaan. Sanotun asetuksen soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3887/92 mukaan yhdenmukaisuutta hallinto- ja valvontajärjestelmää sovelletaan uuhipalkkiojärjestelmään markkinointivuodesta 1994 lukien. Lampaan- ja vuohenlihan tuottajapalkkioita koskevista yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä annettu komission asetus (ETY) N:o 2700/93 sisältää yhdenmukaisuutta hallinto- ja valvontajärjestelmää täydentäviä säännöksiä erityisesti uuhipalkkioiden hakuajoista sekä eläinten tilalla pitämistä koskevista ajoista.

Asetukseen (ETY) N:o 3013/89 on vuoden 1993 alusta lisätty säännökset tuottajakohtaisista uuhipalkkiokiintiöistä ja palkkio-oikeuksien kansallisesta varannosta ja lisävarannosta. Tuottajille, joille on maksettu uuhipalkkiota ennen vuotta 1992, maksetaan uuhipalkkiota vuodesta 1993 lukien kiintiön mukaan. Kiintiö lasketaan kertomalla vuoden 1991 eläinmäärä suhdeluvulla, joka on jäsenvaltiossa vuoden 1989, 1990 tai 1991 alussa olleiden tukeen oikeuttavien eläinten määrän suhde markkinointivuonna 1991 tukeen oikeuttavien eläinten määrään. Mikäli tilalla ovat vuonna 1991 vallinneet poikkeukselliset olosuhteet, voidaan kiintiön laskemisessa käyttää tätä edeltävää vuotta. Mikäli suhdeluku on suurempi kuin yksi, voi jäsenvaltio siirtää ylimääräiset palkkio-oikeudet kansalliseen varantoon. Jokaisella jäsenvaltiolla on oltava tällainen varanto, jonka suuruudeksi säädettiin perustamisvaiheessa 1—3 prosenttia jäsenvaltion tuottajien yhteen-

lasketuista kiintiöistä. Lisäksi jäsenvaltiolla tulee olla yhden prosentin suuruinen lisävaranto erikseen määriteltujen epäsuotuisten alueiden tuottajia varten. Kansallisesta varannosta jäsenvaltiot voivat myöntää maksutta palkkio-oikeuksia erityisesti säännöksissä mainituissa tapauksissa ja kansallisesta lisävarannosta epäsuotuisten alueiden tuottajille jäsenvaltion määräämillä perusteilla. Uuhipalkkiokiintiöt ovat pääsääntöisesti siirrettävissä ja vuokrattavissa. Jos kiintiö siirretään ilman tilan omistusta tai hallintaoikeuden luovuttamista, voidaan osa kiintiöstä, kuitenkin enintään 15 prosenttia, ottaa korvauksetta kansalliseen varantoon. Jos tuottaja ei kahtena peräkkäisenä vuotena ole käyttänyt vähintään 50 prosenttia kiintiöstään, voidaan viimeisenä kalenterivuonna käyttämättä jäänyt osa palkkio-oikeuksista niin ikään pääsääntöisesti palauttaa kansalliseen varantoon. Kiintiövarannoista maksutta saatujen palkkio-oikeuksien palautumisesta on säädetty erikseen. Jäsenvaltioiden on lisäksi huolehdittava siitä, etteivät kiintiöt siirry pois alueilta, joissa maa- ja lammastaloudella on tärkeä asema.

Emolehmäpalkkiokiintiöjärjestelmää koskevat siirtymäsäännökset

Edellä kohdassa emolehmäpalkkio- ja kiintiöjärjestelmä mainittua komission asetusta (ETY) N:o 3886/92 on uusien jäsenvaltioiden liittymisen johdosta muutettu komission asetuksella (ETY) N:o 3269/94 sisällyttämällä siihen järjestelmän täytäntöönpanoa koskevat siirtymäsäännökset. Näiden säännösten mukaan uudet jäsenvaltiot saavat päättää tuottajakohtaisten kiintiöiden myöntämisen ehdoista sekä palkkio-oikeuksien siirtämisestä ja/tai vuokraamisesta EY:n asianomaisista säännöksistä poiketen. Järjestelmää koskeva siirtymäaika on kaksi vuotta.

1.4. Neuvottelutulos

Suomen emolehmäpalkkiokiintiöksi sovittiin liittymissopimuksessa 55 000 palkkio-oikeutta. Suomessa voidaan lisäksi siirtymäkaudella maksaa kansallisista varoista yhteisön säännöksiä korkeampaa palkkiota. Emolehmäpalkkiota koskee lisäksi päätösasiakirjaan sisältyvä EU:n ja Suomen yhteinen julistus emolehmä-

palkkioon oikeutettujen eläinten lukumäärästä (julistus 29). Julistuksen mukaan emolehmäpalkkioon oikeutettujen eläinten lukumääriä tarkastellaan uudelleen, mikäli muiden perushyödykkeiden tuotantomäärät laskevat suhteettomasti liittymisen vuoksi.

Suomen uuhipalkkiokiintiöksi sovittiin liittymissopimuksessa 80 000 palkkio-oikeutta. Kiintiöjärjestelmää koskee lisäksi siirtymäaika, jonka mukaan tuottajakohtainen kiintiöjärjestelmä on otettava Suomessa käyttöön vuoden 1995 loppuun mennessä.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on täytäntöönpanna Suomessa kaksi EY:n lainsäädäntöön sisältyvää kotieläintuotantoa sääntelevää kiintiöjärjestelmää, emolehmäpalkkioita koskeva kiintiöjärjestelmä ja uuhipalkkioita koskeva kiintiöjärjestelmä, sekä täydentää näitä järjestelmiä koskevaa EY:n lainsäädäntöä siltä osin kuin jäsenvaltiolle on annettu siihen mahdollisuus tai sitä jäsenvaltiolta edellytetään.

Esityksen mukaan jokaiselle tuottajalle, joka harjoittaa tai ryhtyy harjoittamaan emolehmä-tuotantoa tai lampaanlihan tuotantoa, vahvistetaan kiintiö, jonka ylittävältä osalta tuottajalle ei voida maksaa emolehmäpalkkiota tai uuhipalkkiota. Kiintiö koskee tuottajalle vuosittain maksettavia palkkioita. Samalle tuottajalle voidaan vahvistaa vain yksi kiintiö. Tältä osin ehdotetut periaatteet perustuvat suoraan EY:n asianomaisiin asetuksiin.

Ehdotuksen mukaan kiintiöt määräytyisivät pääsääntöisesti tuottajan hallinnassa kiintiön vahvistamista koskevan hakemuksen jättämisen ajankohtana olevien emolehmien tai uuhipalkkioon oikeuttavien eläinten perusteella. Kiintiöitä vahvistettaessa voitaisiin kuitenkin tietyin edellytyksin ottaa huomioon myös muut kuin palkkioihin oikeuttavat eläimet. Kiintiön määräytymiseen sovellettaisiin lisäksi eräitä poikkeusperusteita, joita olisivat tuottajan eläinmäärän tilapäiseen alenemiseen kiintiön määräytymisen ajankohtana johtaneet, maa- ja metsätalousministeriön yhteisölainsäädännön perusteella tarkemmin määrittelemät syyt. Uuhipalkkiokiintiön vähimmäismäärä olisi 10 palkkio-oikeutta.

Vahvistettuja kiintiöitä voitaisiin ehdotuksen mukaan korottaa ja uusia kiintiöitä myöntää

tarkoitusta varten perustettavista kansallisista varannoista. Varantoja koskevat säännökset sisältyvät pääosin EY:n lainsäädäntöön, mutta kansallista harkinnanvaraa on jätetty muun muassa kiintiöiden myöntämisperusteisiin. Ehdotuksen mukaan myöntämisperusteet vahvistaisi maa- ja metsätalousministeriö laissa säädettyjen perusteiden pohjalta. Tällaisina perusteina mainittaisiin yhteisöläisäädännön lisäksi erityisesti tuotannon laajentamiseksi tehdyt tai suunnitellut investoinnit sekä uusien tuottajien mahdollisuudet aloittaa emolehmätuotanto tai lampaanlihan tuotanto.

Maa- ja metsätalousministeriö antaisi lisäksi määräykset muun muassa kiintiöihin sisältyvien palkkio-oikeuksien siirtämisestä ja väliaikaisesta luovuttamisesta sekä kiintiöiden muuttamisesta siirron tai luovutuksen johdosta. Suurin osa siirtoja koskevista säännöksistä sisältyy jo EY:n asianomaisiin asetuksiin.

Ehdotuksen mukaan lampaanlihan tuotantoa ja uuhipalkkiokiintiöitä koskevat säännökset koskisivat soveltuvin osin myös vuohenlihan tuotantoa ja vuohenlihan tuottajille maksettavia palkkioita koskevia kiintiöitä. Sanottuja kiintiöitä ei kuitenkaan luettaisi liittymissopimuksessa sovittuun uuhipalkkioiden maa-kiintiöön.

Lain täytäntöönpanoviranomaisina toimisivat maa- ja metsätalousministeriö, joka muun muassa hallinnoisi kiintiövarantoja, sekä maaseutuelinkeinopiirit, jotka huolehtisivat kiintiöiden vahvistamisesta, korottamisesta ja muuttamisesta.

3. Esityksen vaikutukset

Kiintiöjärjestelmien käyttöönottamisella ei ole suoranaisia valtiontaloudellisia vaikutuksia. Järjestelmien sääntelemät palkkiot ovat osa EY:n yhteisen maatalouspolitiikan mukaisia tukijärjestelmiä, joilla pyritään huolehtimaan maataloustuottajien tulotasosta. Palkkiot maksetaan EY:n maatalouden tuki- ja ohjausrahas-

tosta. Suomessa maksettavien emolehmäpalkkioiden määräksi arvioidaan vuonna 1995 noin 40 miljoonaa markkaa ja Suomen maakiintiön mukaiseksi palkkioiden määräksi vuositasona noin 55 miljoonaa markkaa. Vastaavasti arvioidaan uuhipalkkioiden kokonaismääräksi vuonna 1995 noin 10 miljoonaa markkaa ja maakiintiön mukaiseksi määräksi vuositasona noin 14 miljoonaa markkaa.

Kiintiöjärjestelmien käyttöönottamisella ei ole myöskään huomattavia hallinnollisia tai organisatorisia vaikutuksia. Lakiehdotuksen mukaan järjestelmien hallinnosta vastaisivat maa- ja metsätalousministeriö ja maaseutuelinkeinopiirit. Järjestelmistä johtuvat uudet tehtävät pyritään hoitamaan ministeriön ja piirien nykyisiä voimavaroja uudelleen kohdentamalla eivätkä ne edellytä hallinnonalan henkilömäärän lisäystä.

4. Asian valmistelu

Lakiehdotusta koskevat periaatteet on emolehmäpalkkiokiintiöiden osalta valmisteltu maa- ja metsätalousministeriön asettamassa työryhmässä, jossa ovat olleet edustettuina ministeriön lisäksi Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC, Suomen Charolaisyhdistys, Suomen Herefordkasvattajat ja Suomen Limousininkasvattajat. Valmistelua on jatkettu työryhmän 14 päivänä joulukuuta 1994 maa- ja metsätalousministeriölle jättämän muistion pohjalta maa- ja metsätalousministeriön virkatyönä. Lakiehdotuksesta on pyydetty työryhmässä edustettuina olevien tahojen lisäksi lausunto Maaseutukeskusten Liitolta, Lihateollisuuden tutkimuskeskukselta, Kymen, Kuopion ja Etelä-Pohjanmaan maaseutuelinkeinopiireiltä sekä maaseutuelinkeinon valituslautakunnalta. Lausuntojen perusteella lakiehdotukseen on tehty vähäisiä tarkistuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. *Tavoite.* Ehdotetun lain tarkoituksena on täyttämään kaksikielisen EY:n lainsäädäntöön sisältyvää kotieläintuotantoa sääntelevää kiintiöjärjestelmää, emolehmäpalkkioita koskeva kiintiöjärjestelmä ja uuhipalkkioita koskeva kiintiöjärjestelmä. Lisäksi tarkoituksena on antaa järjestelmiä koskevan yhteisöänsäädännön edellyttämät kansalliset säännökset ja määräykset sekä täydentää sanottua lainsäädäntöä siltä osin kuin siihen on annettu jäsenvaltioille mahdollisuus.

2 §. *Soveltamisala.* Pykälässä ehdotetaan määriteltäväksi lain soveltamisala. Sen mukaan laki koskisi pykälässä mainittujen EY:n asetusten ja niitä täydentävän EY:n lainsäädännön täytäntöönpanoa ja soveltamista siltä osin kuin kysymys on emolehmä- ja uuhipalkkio-oikeuksien tuottajakohtaisista enimmäismääristä (kiintiöt), palkkio-oikeuksien siirtämisestä ja väliaikaisesti luovuttamisesta sekä palkkio-oikeuksien kansallisista varannoista. Yhteisöänsäädäntöä koskevien yleisten periaatteiden mukaisesti lakia noudatettaisiin sikäli kuin asiasta ei ole sitovasti säädetty asiaa koskevassa EY:n lainsäädännössä tai muissa EY:n asetuksissa tai niiden nojalla annetuissa päätöksissä.

2 luku. Emolehmäpalkkiokiintiöt

3 §. *Emolehmäpalkkiokiintiö.* Pykälä sisältää säännökset kaikille emolehmätuottajille neuvoston asetuksen (ETY) N:o 805/68 4 d artiklan mukaisesti vahvistettavista emolehmäpalkkioiden tuottajakohtaisista enimmäismääristä (emolehmäpalkkiokiintiöt). Kiintiön ylittävältä osalta tuottajalle ei voida maksaa palkkiota. Kiintiö koskee tuottajalle vuosittain maksettavia emolehmäpalkkioita. Samalle tuottajalle voidaan vahvistaa vain yksi kiintiö. Tältä osin ehdotetut periaatteet perustuvat suoraan EY:n asetuksiin.

4 §. *Kiintiön määräytyminen.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi emolehmäpalkkiokiintiön määräytymisen perusteista, joita koskevat yhteisösäännökset sisältyvät asetuksen (ETY) N:o 805/68 4 d artiklaan sekä asetuksen (ETY) N:o 3886/92 27, 28 ja 38 artiklaan. Nämä perusteet

eivät kuitenkaan sellaisinaan sovellu kiintiöiden vahvistamiseen uusissa jäsenvaltiossa, minkä vuoksi uusille jäsenvaltioille on asetuksella (ETY) N:o 3269/94 annettu mahdollisuus poiketa sanotuista säännöksistä siltä osin kuin kysymys on kiintiöiden vahvistamisen edellytyksistä. Ehdotus perustuu kuitenkin pääosin samoille periaatteille, joita kiintiöitä vahvistettaessa on yhteisössä asianomaisten asetusten nojalla noudatettu.

Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan kiintiöt määräytyisivät pääsääntöisesti tuottajan hallinnassa kiintiön vahvistamista koskevan hakemuksen jättämisen ajankohtana olevien emolehmien perusteella. Kiintiöitä vahvistettaessa voitaisiin kuitenkin lisäksi ottaa huomioon muut hakemusajankohtaan mennessä emolehmätuotannon lisäämiseksi hankitut tai lisätyt eläimet sekä sopimukset emolehmien tai muiden emolehmätuotantoon tarkoitettujen eläinten hankkimisesta. Emolehmällä tarkoitettaisiin säännöksessä asetuksen (ETY) N:o 805/68 4 a artiklassa määriteltyjä emolehmiä ja kantavia hiehoja, minkä lisäksi emolehminä otettaisiin kiintiöitä vahvistettaessa huomioon sellaiset maitorotuiset emolehmät, joille on Suomen aikaisemmassa järjestelmässä voitu maksaa emolehmäpalkkioita (VNp 402/92). Tällaisista emolehmistä ei makseta yhteisössä palkkiota, mutta emolehmätuottajat voisivat jatkossa korvata maitorotuiset emolehmät EY:n rotuvaatimukset täyttävillä emolehmillä. Muilla eläimillä tarkoitetaan säännöksessä emolehmätuotantoon tarkoitettuja risteytettyjä tai liharotuisia lehmävasikoita ja hiehoja.

Kiintiön määräytymiseen sovellettaisiin 1 momentissa säädetyin pääsääntöin lisäksi eräitä poikkeusperusteita. Tällaisia perusteita olisivat pykälän 2 momentin mukaan sellaiset maa- ja metsätalousministeriön tarkemmin määrittelemät syyt, jotka ovat johtaneet 1 momentissa tarkoitettujen eläinmäärän tilapäiseen alenemiseen kiintiön määräytymisen ajankohtana. Säännöksen perusteella tuottajalle 1 momentin mukaan vahvistettava eläinmäärä voitaisiin korottaa sellaista eläinmäärää vastaavaksi, joka tuottajalla olisi ollut, jollei säännöksessä tarkoitettua syytä olisi esiintynyt. Poikkeusperusteet voisivat koskea sekä 1 momentissa tarkoitettuja emolehmiä että muita sanotussa säännöksessä tarkoitettuja eläimiä. Poikkeusperusteiksi on tarkoitettu maa- ja metsätalous-

ministeriön päätöksellä vahvistaa asetuksen (ETY) N:o 3886/92 28 artiklassa luetellut luonnonolot ja -olosuhteet, joita ovat esimerkiksi tuottajan tilaa kohdannut vakava luonnononnettomuus, tuottajan emolehmätuotantoon tarkoitettujen rehuvarojen tai rakennusten satunnainen tuhoutuminen sekä eläintauti, jonka vuoksi vähintään puolet tuottajan emolehmäkarjasta on teurastettu.

Kiintiöiden määräytymistä pykälässä säädettyjen periaatteiden mukaisesti voivat rajoittaa 6 §:ään sisältyvät emolehmäpalkkioiden maakiintiötä sekä 8 §:ään sisältyvät kansallista varantoa ja lisävarantoa koskevat säännökset, joita on selostettu jäljempänä 6 ja 8 §:n perusteissa.

5 §. *Kiintiön vahvistaminen ja hakemusmenettely.* Pykälä sisältää säännökset kiintiön vahvistamisesta ja sitä koskevasta hakemusmenettelystä. Pykälän 1 momentin mukaan kiintiön vahvistaisi maaseutuelinkeinopiiri. Toimivaltainen maaseutuelinkeinopiiri olisi lähtökohtaisesti se piiri, jonka toimialueella tuottajan tilan talouskeskus sijaitsee. Mikäli tuottajalla kuitenkin olisi useampia tuotantoyksiköitä, toimivaltainen viranomaislainen olisi se maaseutuelinkeinopiiri, jonka toimialueella pääosa säännöksessä tarkoitetusta toiminnasta tapahtuu.

Pykälän 2 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö antaisi tarkemmat määräykset kiintiön vahvistamisesta ja hakemusmenettelystä. Valtuutuksen perusteella on tarkoitus antaa yhteisölainsäädännön rajoissa määräyksiä muun muassa kiintiön vahvistamisesta silloin, kun tuottajalla on useita tuotantoyksiköitä sekä kiintiön vahvistamisesta tuottajayhtymälle. Lisäksi on tarpeen antaa maakiintiön noudattamisen valvonnan ja kansallisten varantojen perustamisen edellyttämät vahvistamismenettelyä koskevat määräykset sekä tavanomaiset hakemusmenettelyä, kuten hakuai-koja, hakemuslomakkeita sekä hakemuksessa ilmoitettavia tietoja ja selvityksiä koskevat määräykset. Määräyksissä on tarkoitus todeta myös yhteisölainsäädäntöön sisältyvät kiintiön vahvistamista koskevat ehdot, joista tärkeimpiä ovat säännökset käyttämättömien palkkio-oikeuksien peruuttamisesta ja palauttamisesta kansalliseen varantoon. Näitä säännöksiä on selostettu tarkemmin kansallista varantoa ja lisävarantoa koskevan 8 §:n kohdalla.

6 §. *Emolehmäpalkkioiden maakiintiö.* Liittymissopimuksessa on Suomen maakohtaiseksi emolehmäpalkkio-oikeuksien enimmäismää-

räksi (*emolehmäpalkkioiden maakiintiö*) sovittu 55 000 palkkio-oikeutta. Suomessa vahvistettavien tuottajakohtaisten kiintiöiden yhteismäärä ei voi ylittää sovittua maakiintiötä.

7 §. *Palkkio-oikeuksien siirtäminen ja väliaikainen luovuttaminen.* EY:n emolehmäpalkkiokiintiöitä koskeva lainsäädäntö sisältää varsin yksityiskohtaiset säännökset kiintiöihin sisältyvien palkkio-oikeuksien siirtämisestä ja väliaikaisesta luovuttamisesta. Säännökset sisältyvät asetuksen (ETY) N:o 805/68 4 e artiklaan ja asetuksen (ETY) N:o 3886/92 34—37 artiklaan. Pääsääntönä on palkkio-oikeuksien suhteellisen vapaa siirrettävyys, oikeuksia voidaan toisin sanoen myydä tai vuokrata joko samanaikaisesti tilan omistus- tai hallintaoikeuden luovutuksen kanssa tai ilman tilan siirtoa. Kiintiön tehokas siirtäminen edellyttää sen ilmoittamista toimivaltaiselle viranomaiselle, minkä jälkeen tuottajalle siirretty palkkio-oikeudet lisätään hänelle alunperin myönnettyyn kiintiöön säädettyssä määräajassa (kiintiön muuttaminen). Asetus (ETY) N:o 3886/92 sisältää lisäksi eräitä kiintiöiden siirtämistä rajoittavia säännöksiä, muun muassa ilman tilan siirtoa tapahtuvan palkkio-oikeuksien siirron vähimmäismäärää koskevat säännökset.

Edellä mainittujen jäsenvaltioissa suoraan noudatettavien säännösten lisäksi EY:n asetuksissa on jätetty eräät palkkio-oikeuksien siirtoa ja väliaikaista luovuttamista koskevat kysymykset kansallisesti päätettäväksi. Tällaisia ovat esimerkiksi oikeus palkkio-oikeuksien osan väliaikaiseen luovuttamiseen silloin, kun oikeuksien haltija ei itse aio käyttää kyseisiä oikeuksia, eräät ilman tilan siirtoa tapahtuvia palkkio-oikeuksien siirtoa koskevat kysymykset sekä palkkio-oikeuksien siirtojen ja väliaikaisten luovutusten ilmoittamista koskevat määräykset. Uusille jäsenvaltioille on lisäksi annettu edellä kohdassa emolehmäpalkkiokiintiöjärjestelmää koskevat siirtymäsäännökset selostettujen säännösten nojalla mahdollisuus päättää palkkio-oikeuksien siirtämisestä ja/tai vuokraamisesta asianomaisista yhteisösäännöksistä poiketen.

Lakiehdotuksen 7 §:ssä edellä mainittujen kansalliseen päätösvaltaan kuuluvien määräysten antaminen ehdotetaan annettavaksi maa- ja metsätalousministeriön tehtäväksi. Maa- ja metsätalousministeriö antaisi myös määräykset kiintiöiden muuttamisesta siirron tai luovutuksen johdosta. Valtuutusten perusteella on muun muassa tarkoitus sallia sellaisen palkkio-oike-

uksien osan väliaikainen luovuttaminen, jota tuottaja ei itse aio käyttää, määrätä ilman tilan siirtoa tapahtuvat palkkio-oikeuksien siirrot suoritettavaksi suoraan tuottajalta toiselle ilman, että niitä kierrätettäisiin kansallisten kiintiövarantojen kautta, vahvistaa ilman tilan siirtoa tapahtuvan palkkio-oikeuksien siirron vähimmäismääräksi kolme palkkio-oikeutta silloin, kun kysymyksessä on tuottaja, jonka palkkio-oikeuksien määrä on enintään 10 palkkio-oikeutta, sekä antaa siirtoilmoituksien tekemistä, muun muassa määräaikoja ja toimivaltaista viranomasta, sekä kiintiöiden muuttamista koskevat määräykset. Lisäksi tarkoituksena on määrätä, että ilman tilan siirtoa tapahtuvissa palkkio-oikeuksien väliaikaisissa luovutuksissa 10 prosenttia luovutetuista palkkio-oikeuksista palautuisi korvauksetta kansalliseen varantoon. Pysyvässä siirroissa palkkio-oikeuksia ei sen sijaan palautettaisi. Yhteissäännösten mukaan enintään 15 prosenttia palkkio-oikeuksista voidaan tällaisissa tapauksissa määrätä palautettavaksi.

8 §. *Kansallinen varanto ja lisävaranto.* Pykälä sisältää säännökset asetuksen (ETY) N:o 805/68 4 f artiklassa ja asetuksen (ETY) N:o 3886/92 30—32 artiklassa säännellyistä kansallisesta varannosta ja lisävarannosta. Säännösten mukaan jäsenvaltioiden on perustettava palkkio-oikeuksien kansallinen varanto ja lisävaranto, joista voidaan myöntää maksutta palkkio-oikeuksia erityisesti säännöksissä mainituissa tai lisävarannon osalta jäsenvaltion määräämissä tapauksissa. Kansallisesta varannosta voidaan myöntää palkkio-oikeuksia koko maan tuottajille ja kansallisesta lisävarannosta asetuksen (ETY) N:o 3886/92 31 artiklassa määritellyille epäsuotuisten alueiden tuottajille. Viimeksi mainituilla tuottajilla tarkoitetaan sanotun artiklan mukaan tuottajia, joiden tila sijaitsee neuvoston direktiivissä 75/268/ETY määritellyllä alueella tai jonka tilan käytössä olevasta, erikseen määritellystä viljelyalasta vähintään 50 prosenttia sijaitsee näillä alueilla ja käytetään nautakarjatuotantoon. Kansallisen varannon määräksi on varannon perustamisvaiheessa säädetty 1—3 prosenttia niiden eläinten kokonaismäärästä, joista jäsenvaltion alueella oleville tuottajille on myönnetty viimevuonna emolehmäpalkkiota, ja kansallisen lisävarannon määräksi yksi prosentti edellä mainittujen epäsuotuisten alueiden tuottajien emolehmäpalkkiokiintiöiden yhteismäärästä.

Pykälän 1 momentin nojalla perustettavien

kansallisen varannon ja lisävarannon hallinnoinnista vastaisi ehdotuksen mukaan maa- ja metsätalousministeriö. Pykälän 2 momentin mukaan varannot perustettaisiin siirtämällä niihin emolehmäpalkkioiden maakiintiöstä vähintään yhteissäännösten edellyttämä määrä palkkio-oikeuksia, kansallisen varannon osalta vähintään kolme prosenttia koko maassa kiintiön vahvistamista koskevan hakuajan päättymisajankohtana olleiden emolehmien kokonaismäärästä. Siirrot varantoihin tehtäisiin ehdotuksen mukaan sen jälkeen, kun tuottajille on vahvistettu kiintiöt 4 §:n nojalla. Mikäli maakiintiö ei kuitenkaan enää kiintiöiden vahvistamisen jälkeen riittäisi kattamaan varantojen perustamiseen tarvittavaa palkkio-oikeuksien määrää, pidätettäisiin tarvittava määrä tuottajille vahvistetuista kiintiöistä vahvistettujen kiintiöiden suhteessa. Siinä tapauksessa, että maakiintiöön jäisi jäljyyttä vielä kiintiöiden vahvistamisen ja kansallisten varantojen vähimmäismäärien siirtämisen jälkeen, loppuosa maakiintiöstä siirrettäisiin kansalliseen varantoon.

Asetuksen (ETY) N:o 805/68 4 f artiklan mukaan kansalliseen varantoon liitetään sen perustamisvaiheen jälkeen myös ne palkkio-oikeudet, jotka on edellä 7 §:n kohdalla selostettujen ilman tilan siirtoa tapahtuvien palkkio-oikeuksien siirtoa koskevien säännösten nojalla palutettu kansalliseen varantoon. Lisäksi kansalliseen varantoon liitetään ne palkkio-oikeudet, jotka yhteisölaainsäädännön mukaan palautuvat kansalliseen varantoon niissä tapauksissa, joissa tuottaja ei ole käyttänyt hänelle vahvistettuja tai kansallisesta varannosta myönnettyjä palkkio-oikeuksia. Palkkio-oikeuksien palautumisesta on säädetty kansallisesta varannosta myönnettyjen palkkio-oikeuksien osalta asetuksen (ETY) N:o 3886/92 32 artiklan b kohdassa. Säännöksen mukaan, milloin tuottaja ei käytä kaikkia palkkio-oikeuksiaan niiden myöntämistä seuraavana kolmena kalenterivuonna, jäsenvaltio peruuttaa ja palauttaa puolet kyseisten kolmen vuoden aikana käyttämättä jääneistä oikeuksista kansalliseen varantoon. Yleiset säännökset käyttämättömien palkkio-oikeuksien palautumisesta sisältyvät asetuksen (ETY) N:o 3886/92 33 artiklaan, jonka mukaan tuottajat, jotka eivät ole käyttäneet vähintään 50 prosenttia heille vahvistetuista oikeuksista kahden peräkkäisen kalenterivuoden aikana, menettävät viimeisenä kalenterivuonna käyttämättömät oikeudet kansalliseen varantoon.

Pykälän 3 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö jakaisi kansallisen varannon ja lisävarannon maaseutuelinkeino- ja metsä- ja metsätaloustuotantajille edelleen jaettavaksi. Jakoperusteena on pääsääntöisesti tarkoitus käyttää piirien toimialueella kiintiön vahvistamista koskevan hakujien päättymisajankohtana olleiden emolehmien lukumäärää, mutta myös muut näkökohdat, kuten palkkio-oikeuksien kysyntä, piirien erityistarpeet sekä muut emolehmä- ja kotieläintuotannon kehittämiseen liittyvät näkökohdat on tarkoitus ottaa tarpeen mukaan huomioon varantoja jaettaessa. Ehdotetun 3 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö voisi myöhemmin muuttaa piireille jaettuja varantojen määriä ottaen huomioon niiden alueilla tehtyjen, asianomaisten palkkio-oikeuksia koskevien hakemusten määrän.

9 §. *Palkkio-oikeuksien myöntäminen kansallisesta varannosta ja lisävarannosta.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi vahvistettujen kiintiöiden korottamisesta ja uusien kiintiöiden myöntämisestä kansallisesta varannosta ja lisävarannosta. Pykälän 1 momentin mukaan maaseutuelinkeinopiirit voisivat niille 8 §:n 3 momentin nojalla jaettujen palkkio-oikeuksien rajoissa myöntää varannoista hakemuksesta palkkio-oikeuksia maa- ja metsätalousministeriön vahvistamilla perusteilla. Maa- ja metsätalousministeriön olisi perusteita vahvistaessaan otettava huomioon asiaa koskeva yhteisölaainsäädäntö, emolehmä- ja kotieläintuotannon laajentamiseksi tehdyt tai suunnitellut investoinnit sekä uusien tuottajien mahdollisuudet aloittaa emolehmä- ja kotieläintuotanto. Asiaa koskeva yhteisölaainsäädäntö sisältyy asetuksen (ETY) N:o 805/68 4 f artiklan 2 ja 3 kohtaan sekä asetuksen (ETY) N:o 3886/92 38 artiklaan. Säännöksissä on kansallisen varannon osalta lueteltu ne tapaukset, joille palkkio-oikeuksia on jäsenvaltioissa erityisesti myönnettävä. Kansallisen lisävarannon osalta palkkio-oikeuksien myöntämisen perusteet on jätetty jäsenvaltioiden vahvistettavaksi. Lisäksi säännöksissä on säädetty erikseen eräistä erityistapauksista, jotka myös oikeuttavat saamaan palkkio-oikeuksia kansallisesta varannosta. Säännöksissä mainitut erityistapaukset liittyvät yleensä nautakarjatalouteen kohdistuviin investointeihin, poikkeuksellisten olosuhteiden vaikutukseen tuottajalle alunperin vahvistettuun kiintiöön sekä uusien tuottajien mahdollisuuksiin aloittaa emolehmä- ja kotieläintuotanto. Eräänä erityistapauksena on mainittu erikseen määritellyyn tuotannon laajaperäistämishjel-

maan osallistuvien tuottajien oikeudet saada ylimääräisiä palkkio-oikeuksia kansallisesta varannosta. Palkkio-oikeuksien myöntämistä kansallisesta lisävarannosta rajoittaa edellä 8 §:n kohdalla selostettu yhteisölaainsäädäntö, jonka mukaan lisävarannosta saadaan jakaa palkkio-oikeuksia vain säännöksessä tarkoitettujen epäsuotuisten alueiden tuottajille.

Pykälän 2 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö antaisi lisäksi tarkemmat määräykset pykälässä tarkoitettujen kiintiöiden myöntämisestä sekä niitä haettaessa noudatettavasta menettelystä. Valtuutuksen perusteella on tarkoitus antaa tavanomaiset hakemusmenettelyä, kuten hakuaikoja, hakemuslomakkeita ja hakemuksessa ilmoitettavia tietoja ja selvityksiä koskevat määräykset. Lisäksi on tarkoitus todeta yhteisölaainsäädäntöön sisältyvät kiintiöiden myöntämistä koskevat ehdot, joilla on muun muassa rajoitettu varannoista myönnettävien palkkio-oikeuksien siirtämistä ja väliaikaista luovuttamista sekä säädetty käytettävien oikeuksien peruuttamisesta ja palauttamisesta kansalliseen varantoon. Viimeksi mainittuja säännöksiä on selostettu tarkemmin 8 §:n perusteluissa.

3 luku. Uuhipalkkiokiintiöt

10 §. *Uuhipalkkiokiintiö.* Pykälä sisältää säännökset kaikille lampaanlihan tuottajille asetuksen (ETY) N:o 3013/89 5 a artiklan mukaisesti vahvistettavista uuhipalkkio-oikeuksien tuottajakohtaisista enimmäismääristä (uuhipalkkiokiintiöt). Kiintiön ylittävältä osalta tuottajalle ei voida maksaa palkkiota. Kiintiö koskee tuottajalle vuosittain maksettavia uuhipalkkioita. Samalle tuottajalle voidaan vahvistaa vain yksi kiintiö. Tältä osin ehdotetut periaatteet perustuvat suoraan EY:n asiaa koskeviin asetuksiin. Liittymissopimuksen mukaan uuhipalkkiokiintiöt on vahvistettava Suomessa viimeistään vuoden 1995 loppuun mennessä.

11 §. *Uuhipalkkiokiintiön määräytyminen.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi uuhipalkkiokiintiön määräytymisen perusteista, joita koskevat yhteisölaainsäädännön sisältyvät asetuksen (ETY) N:o 3013/89 5 a artiklaan ja asetuksen (ETY) N:o 3567/92 2 ja 3 artiklaan. Ehdotus perustuu pääosin samoille periaatteille, joita kiintiöitä vahvistettaessa on yhteisössä asianomaisten säännösten nojalla noudatettu.

Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan

kiintiöt määräytyisivät pääsääntöisesti tuottajan hallinnassa kiintön vahvistamista koskevan hakemuksen jättämisen ajankohtana olevien uuhipalkkioon oikeuttavien eläinten perusteella. Kiintiötä vahvistettaessa voitaisiin kuitenkin lisäksi ottaa huomioon sellaiset hakemusajankohtaan mennessä lampaanlihan tuotannon lisäämiseksi hankitut tai lisätyt eläimet, jotka eivät hakemusajankohtana vielä täytä palkkion myöntämisen edellytyksiä, sekä sopimukset tällaisten tai palkkioon oikeuttavien eläinten hankkimisesta. Säännökset uuhipalkkioon oikeuttavista eläimistä sisältyvät asetuksen (ETY) N:o 3493/90 1 artiklaan ja asetuksen (ETY) N:o 2700/93 3 artiklaan. Säännösten mukaan palkkioon oikeutettuja eläimiä ovat sellaiset karitsoineet tai yli vuoden ikäiset uuhet ja kutut, jotka täyttävät kyseiset vaatimukset asetuksen (ETY) N:o 2700/93 3 artiklassa säädetyn eläinten tilalla pitämistä koskevan vähimmäisajan päättymisen ajankohtana. Muilla eläimillä tarkoitetaan säännöksessä naaraspuolisia karitsoita tai alle vuoden ikäisiä lampaita.

Kiintiön määräytymiseen sovellettaisiin 1 momentissa säädetyn pääsäännön lisäksi eräitä poikkeusperusteita. Tällaisia perusteita olisivat pykälän 2 momentin mukaan sellaiset maa- ja metsätalousministeriön tarkemmin määrittelemät syyt, jotka ovat johtaneet 1 momentissa tarkoitettun eläinmäärän tilapäiseen alenemiseen kiintiön määräytymisen ajankohtana. Säännöksen perusteella tuottajalle 1 momentin mukaan vahvistettavaa eläinmäärää voitaisiin korottaa sellaista eläinmäärää vastaavaksi, joka tuottajalla olisi ollut, jollei säännöksessä tarkoitettua syytä olisi esiintynyt. Poikkeusperusteet voisivat koskea sekä 1 momentissa tarkoitettuja palkkioon oikeuttavia eläimiä että muita sanotussa säännöksessä tarkoitettuja eläimiä. Poikkeusperusteiksi on tarkoitus maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä vahvistaa komission asetuksen (ETY) N:o 3567/92 3 artiklassa luetellut luonnonolosuhteet, joita ovat esimerkiksi tuottajan tilaan olennaisesti vaikuttanut luonnononnettomuus, tuottajan lampaanlihan tuotantoon tarkoitettujen rehuvarojen tai rakennusten tuhoutuminen onnettomuudessa sekä eläintauti, jonka vuoksi vähintään puolet tuottajan lammasmaan määrästä on teurastettu.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan selvyden vuoksi otettavaksi asetuksen (ETY) N:o 3567/92 2 artiklan 1 kohtaan sisältyvä kiintiön

vähimmäismäärää koskeva säännös, jonka mukaan kiintiötä ei missään tapauksessa voida vahvistaa 10 palkkio-oikeutta pienemmäksi.

Kiintiöiden määräytymistä pykälässä säädettyjen periaatteiden mukaisesti voivat rajoittaa lakiehdotuksen 13 §:ään sisältyvät uuhipalkkioiden maakiintiötä koskevat säännökset sekä 15 §:ään sisältyvät kansallista varantoa ja lisävarantoa koskevat säännökset, joita on selostettu jäljempänä 13 ja 15 §:n perusteluissa.

12 §. *Uuhipalkkiokiintiön vahvistaminen ja hakemusmenettely.* Ehdotetun pykälän mukaan uuhipalkkiokiintiön vahvistamista ja hakemusmenettelyä koskisi vastaavasti, mitä 6 §:ssä emolehmäpalkkiokiintiön vahvistamisesta ja siitä koskevasta hakemusmenettelystä säädetään. Säännöksen perustelujen osalta viitataan soveltuvin osin 6 §:n perusteluihin. Uuhipalkkiokiintiöiden osalta säännökset käyttämättä jääneiden palkkiokiintiöiden peruuttamisesta ja palauttamisesta kansalliseen varantoon sisältyvät asetuksen (ETY) N:o 3567/92 6 artiklaan ja niitä on selostettu tarkemmin kansallista varantoa ja lisävarantoa koskevan 15 §:n kohdalla.

13 §. *Uuhipalkkioiden maakiintiö.* Liittymisopimuksessa on Suomen maa- ja metsätalouden uuhipalkkio-oikeuksien enimmäismääräksi (*uuhipalkkioiden maakiintiö*) sovittu 80 000 palkkio-oikeutta. Suomessa vahvistettavien tuottajakohtaisten kiintiöiden yhteismäärä ei voi ylittää soveltua maakiintiötä.

14 §. *Uuhipalkkio-oikeuksien siirtäminen ja väliaikainen luovuttaminen.* Ehdotuksen mukaan uuhipalkkio-oikeuksien siirtämiseen ja väliaikaiseen luovuttamiseen sovellettaisiin vastaavasti, mitä 7 §:ssä on emolehmäpalkkio-oikeuksien siirtämisestä ja luovuttamisesta säädetty.

EY:n uuhipalkkiokiintiöitä koskevat säännökset sisältyvät asetuksen (ETY) 3013/89 5 a artiklaan ja asetuksen 3567/92 7—11 artiklaan. Säännökset vastaavat vähäisin poikkeuksin yhteisön emolehmäpalkkiokiintiöitä koskevia säännöksiä. Myös jäsenvaltioiden päätösvaltaan kuuluvat kysymykset vastaavat molemmissa järjestelmissä pääosin toisiaan. Ehdotetun pykälän perustelujen osalta viitataan muutoinkin 7 §:n kohdalla esitettyihin perusteluihin.

15 §. *Uuhipalkkiokiintiöiden kansallinen varanto ja lisävaranto.* Pykälä sisältää säännökset asetuksen (ETY) N:o 3013/89 5 b artiklassa sekä asetuksen (ETY) N:o 3567/92 5 artiklassa säännellyistä kansallisesta varannosta ja lisävarannosta. Pykälän perustelujen osalta viitataan

sekä yhteisölainsäädännön että lakiehdotukseen sisältyvien säännösten osalta soveltuvin osin siihen, mitä 8 §:n perusteluissa on emoleh-mäpalkkioiden osalta todettu. Epäsuotuisten alueiden tuottajat on kuitenkin uuhipalkkiokiintiöiden osalta määritelty asetuksen (ETY) N:o 3493/90 2 artiklassa. Säännökset kansalliseen varantoon palautettavista palkkio-oikeuksista sisältyvät uuhipalkkiokiintiöiden osalta asetuksen 3013/89 5 b artiklaan sekä asetuksen (ETY) N:o 3567/89 6 artiklan 1 ja 2 kohtaan.

16 §. *Uuhipalkkio-oikeuksien myöntäminen kansallisesta varannosta ja lisävarannosta.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi vahvistettujen kiintiöiden korottamisesta ja uusien kiintiöiden myöntämisestä kansallisesta varannosta ja lisävarannosta. Asiaa koskeva yhteisölainsäädäntö sisältyy uuhipalkkiokiintiöiden osalta asetuksen (ETY) N:o 3013/89 5 b artiklan 2 ja 3 kohtaan sekä asetuksen (ETY) N:o 3567/92 12 artiklaan. Yhteisösäännösten sisällön ja lakiehdotukseen sisältyvien säännösten perustelujen osalta viitataan soveltuvin osin siihen, mitä edellä 9 §:n kohdalla on emoleh-mäpalkkiokiintiöiden osalta esitetty.

17 §. *Vuohenlihan tuotanto.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi vuohenlihantuotantoa ja -tuotantopalkkioita rajoittavia kiintiöitä koskeva viittaussäännös. Säännöksen mukaan esitykseen sisältyvässä laissa säädetyt lampaanlihan tuotantoa ja uuhipalkkiokiintiöitä koskevat säännökset koskisivat soveltuvin osin myös vuohenlihan tuotantoa ja vuohenlihan tuottajille maksettavia palkkioita koskevia kiintiöitä. Viimeksi mainittuja kiintiöitä ei kuitenkaan luettaisi 12 §:ssä tarkoitettuun uuhipalkkioiden maakiintiöön.

4 luku. Erinäiset säännökset

18 §. *Kiintiörekisterit.* Suomen EU-jäsenyyden alkuvaiheessa ehdotetussa laissa tarkoitettujen kiintiöiden noudattamista on tarkoitus seurata piirittämällä palkkioiden hakemisen ja maksamisen yhteydessä. Jatkossa on kuitenkin tarpeen luoda kyseisiä kiintiöitä koskevat kansalliset kiintiörekisterit, jotka mahdollistavat kiintiöiden ylitysten ja alitusten mahdollisimman täydellisen seuraamisen ja tasaamisen sekä tuotannon ohjaamisen siten, että maakiintiöt tulevat mahdollisimman hyvin hyödynnettyä. Rekisterit ovat tärkeitä myös mahdollista maa-

kiintiön korottamista ajatellen. Maa- ja metsätalousministeriö antaisi tarkemmat säännökset rekistereiden sisällöstä ja järjestämisestä.

19 §. *Lain täytäntöönpano.* Lain täytäntöönpanosta huolehtisivat ehdotuksen mukaan maa- ja metsätalousministeriö, joka muun muassa hallinnoisi kansallisia kiintiövarantoja, sekä maaseutuelinkeinopiirit, jotka huolehtisivat kiintiöiden vahvistamisesta, korottamisesta ja muuttamisesta. Ahvenanmaalla suorittaisi maaseutuelinkeinopiireille kuuluvat tehtävät maakunnan lääninhallitus.

20 §. *Valvonta ja rangaistukset.* Ehdotetun lain ja sen nojalla annettujen määräysten valvontaan ja niiden rikkomisen seuraamuksiin sovellettaisiin Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain valvontaa ja rangaistusseuraamuksia koskevia säännöksiä. Asiaa koskeva viittaussäännös ehdotetaan otettavaksi pykälään. Mainitun yleislain säännöksiä sovellettaisiin muutoinkin laissa tarkoitettuja kiintiöjärjestelmiä koskevien EY:n asetusten täytäntöönpanoon sikäli kuin nyt ehdotetulla erityislailla ei muuta säädetä.

21 §. *Muutoksenhaku.* Maaseutuelinkeinopiirin ja Ahvenanmaan maakunnan lääninhallituksen kaikista lain nojalla antamista päätöksistä saataisiin ehdotuksen mukaan valittaa maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valituslautakunnan päätöksestä saataisiin valittaa edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen siinä järjestyksessä, kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Lakiehdotuksen 9 ja 16 §:ssä tarkoitettuihin kiintiön korottamisesta tai uuden kiintiön myöntämisestä koskevista valituslautakunnan päätöksistä saataisiin kuitenkin valittaa vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää siihen valitusluvan valituslupaa koskevien yleisten säännösten mukaisesti. Valituslautakunnan päätöstä olisi lähtökohtaisesti noudatettava siitä huolimatta, että päätöksestä olisi valitettu.

22 §. *Maksut.* Lain nojalla annetuista päätöksistä perittävistä maksuista säädettäisiin tai määrättäisiin erikseen. Maksuja koskevat määräykset sisältyvät nykyisin maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan suoritteista perittävistä maksuista annettuun maa- ja metsätalousministeriön päätökseen (1/95) sekä maaseutuelinkeinopiirien suoritteista perittävistä maksuista annettuun maa- ja metsätalousministeriön päätökseen (14/95). Päätösten mukaan valituslautakunnan muutoksenhakua koskevasta päätök-

sestä perittäisiin käsittelymaksua 500 markkaa. Maaseutuelinkeinopiirin lain nojalla antama päätös olisi maksuton.

23 §. *Tarkemmat määräykset.* Pykälän mukaan tarkemmat määräykset lain täytäntöönpanosta antaisi maa- ja metsätalousministeriö.

24 §. *Voimaantulo.* Pykälän 1 momentti sisältää säännökset lain voimaantulosta. Edellä 18 §:ssä mainitut rekisterit emolehmäpalkkiokiintiötä ja uuhipalkkiokiintiötä varten perustettaisiin vuoden 1996 loppuun mennessä. Pykälän 3 momentin mukaan ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Esityksessä ehdotetaan, että lakia alemmanasteiset säännökset annettaisiin maa- ja metsätalousministeriön päätöksillä. Tämä on perusteltua siksi, että alemmanasteiset määräykset tulevat sisältämään lähinnä lakia ja asianomaisia EY:n asetuksia täydentävää, melko teknisluonteista sääntelyä, jota annettaessa

on noudatettava ehdotetussa laissa ja EY:n asetuksissa säädettyjä periaatteita.

Ehdotettu laki sisältää valtuudet antaa maa- ja metsätalousministeriön määräyksiä kiintiön vahvistamista koskevista poikkeusperusteista, palkkio-oikeuksien siirtämisestä ja väliaikaisesta luovuttamisesta, kansallisista varannoista myönnettävien kiintiöiden myöntämisperusteista, kiintiön vahvistamisesta, korottamisesta ja muuttamisesta ja näitä toimenpiteitä koskevista hakemusmenettelystä sekä perustettavien kiintiörekistereiden sisällöstä ja järjestämisestä. Maa- ja metsätalousministeriöllä olisi myös yleisvaltuutus tarkempien täytäntöönpanosäännösten antamiseen laissa säädetyistä asioista.

3. Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

emolehmä- ja uuhipalkkioiden kiintiöistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Tavoite

Tämän lain tarkoituksena on täytäntöönpanna Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaiset emolehmä- ja uuhipalkkioita sääntelevät tuottajakohtaiset kiintiöjärjestelmät sekä täydentää näitä järjestelmiä koskevaa Euroopan yhteisön lainsäädäntöä siltä osin kuin jäsenvaltiolle annetaan siihen mahdollisuus tai sitä jäsenvaltiolta edellytetään.

2 §

Sovellettamisala

Tätä lakia noudatetaan täytäntöönpannassa ja sovellettaessa naudanliha-alan yhteisestä markkinajärjestelystä annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 805/68 ja lampaan- ja vuohenliha-alan yhteisestä markkinajärjestelystä annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 3013/89 sekä niitä täydentävää Euroopan yhteisön lainsäädäntöä siltä osin kuin se koskee:

1) emolehmä- ja uuhipalkkio-oikeuksien (*palkkio-oikeus*) tuottajakohtaisia enimmäismääriä (*kiintiö*);

- 2) palkkio-oikeuksien siirtoa ja väliaikaista luovuttamista; ja
- 3) kansallisia varantoja.

2 luku

Emolehmäpalkkiokiintiöt

3 §

Emolehmäpalkkiokiintiö

Tuottajalle, joka tuottaa tai ryhtyy tuottamaan emolehmiä, vahvistetaan emolehmäpalkkiokiintiö.

4 §

Kiintiön määräytyminen

Kiintiöksi vahvistetaan, jollei 6 tai 8 §:stä muuta johdu, se emolehmien määrä, joka tuottajalla on ollut hallinnassaan kiintiön vahvistamista koskevan hakemuksen jättämisen ajankohtana. Kiintiötä vahvistettaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon muut hakemusajankohdan mennessä emolehmätuotannon lisäämiseksi hankitut tai lisätyt eläimet sekä sopimukset emolehmien tai muiden emolehmätuotantoon tarkoitettujen eläinten hankkimisesta.

Jos tuottajan hallinnassa oleva eläinmäärä on 1 momentissa mainittuna ajankohtana ollut maa- ja metsätalousministeriön määräämistä syistä johtuen tilapäisesti alentunut, voidaan vahvistettavaa eläinmäärää korottaa sellaista eläinmäärää vastaavaksi, joka tuottajalla olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt.

5 §

Kiintiön vahvistaminen ja hakemusmenettely

Kiintiön vahvistaa hakemuksesta se maaseutuelinkeinopiiri, jonka toimialueella tuottajan tilan talouskeskus sijaitsee tai, milloin tuottajalla on useita tuotantoyksiköitä, se maaseutuelinkeinopiiri, jonka toimialueella pääosa toiminnasta tapahtuu.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkemat määräykset kiintiön vahvistamisesta ja sitä koskevasta hakemusmenettelystä.

6 §

Emolehmäpalkkioiden maakiintiö

Edellä 4 §:n nojalla vahvistettavien kiintiöi-

den kokonaismäärä ei saa ylittää 55 000 palkkio-oikeutta (*emolehmäpalkkioiden maakiintiö*).

7 §

Palkkio-oikeuksien siirtäminen ja väliaikainen luovuttaminen

Sen lisäksi, mitä 2 §:ssä tarkoitettussa Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetään, palkkio-oikeuksia siirrettäessä ja väliaikaisesti luovutettaessa on noudatettava, mitä maa- ja metsätalousministeriö määrää samoin kuin ministeriön antamia määräyksiä kiintiöiden muuttamisesta siirron tai luovutuksen johdosta.

8 §

Kansallinen varanto ja lisävaranto

Vahvistettujen emolehmäpalkkiokiintiöiden korottamista ja uusien kiintiöiden myöntämistä varten perustetaan palkkio-oikeuksien kansallinen varanto ja kansallinen lisävaranto, joiden hallinnosta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Kansallisesta varannosta voidaan myöntää palkkio-oikeuksia koko maan tuottajille ja lisävarannosta naudanliha-alan yhteisestä markkinajärjestelystä annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 805/68 säädettyjen palkkiojärjestelmien soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja asetusten (ETY) N:o 1244/82 ja (ETY) N:o 714/89 kumoamisesta annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3886/92 31 artiklassa määritellyille epäsuotuisien alueiden tuottajille.

Sen jälkeen kun tuottajille on vahvistettu kiintiöt 4 §:n nojalla, kansalliseen lisävarantoon siirretään se osa emolehmäpalkkioiden maakiintiöstä, joka vastaa yhtä prosenttia 1 momentissa tarkoitettujen epäsuotuisien alueiden tuottajien emolehmäpalkkiokiintiöiden kokonaismäärästä. Loput maakiintiöstä siirretään kansalliseen varantoon, jonka suuruuden tulee olla vähintään kolme prosenttia koko maassa kiintiön vahvistamista koskevan hakuajan päättymisajankohtana olleiden emolehmien kokonaismäärästä. Jos maakiintiö ei sen jälkeen, kun tuottajille on vahvistettu kiintiöt 4 §:n nojalla, riitä kattamaan tässä pykälässä tarkoitettujen varantojen perustamiseen tarvittavaa palkkio-oikeuksien määrää, pidätetään tämä määrä tuottajille vahvistetuista kiintiöistä vahvistettujen kiintiöiden suhteessa.

Maa- ja metsätalousministeriö jakaa kansal-

lisen varannon ja lisävarannon maaseutuelinkeinopiireille tuottajille edelleen jaettavaksi. Maa- ja metsätalousministeriö voi muuttaa piireille jaettujen varantojen määriä ottaen huomioon piirien alueilla tehtyjen 9 §:ssä tarkoitettujen hakemusten määrän.

9 §

Palkkio-oikeuksien myöntäminen kansallisesta varannosta ja lisävarannosta

Maaseutuelinkeinopiiri voi 8 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa rajoissa myöntää hakemuksista palkkio-oikeuksia 8 §:ssä tarkoitetuista varannoista maa- ja metsätalousministeriön vahvistamilla perusteilla. Maa- ja metsätalousministeriön on sen lisäksi, mitä 2 §:ssä tarkoitettua Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetään, otettava perusteita vahvistaessaan huomioon emolehmätuotannon laajentamiseksi tehdyt tai suunnitellut investoinnit sekä uusien tuottajien mahdollisuudet aloittaa emolehmätuotanto.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkemat määräykset tässä pykälässä tarkoitettujen kiintiöiden myöntämisestä ja niitä haettaessa noudatettavasta menettelystä.

3 luku

Uuhipalkkiokiintiöt

10 §

Uuhipalkkiokiintiö

Tuottajalle, joka tuottaa tai ryhtyy tuottamaan lampaanlihaa, vahvistetaan uuhipalkkiokiintiö.

11 §

Uuhipalkkiokiintiön määräytyminen

Uuhipalkkiokiintiöksi vahvistetaan, jollei 13 ja 15 §:stä muuta johdu, se uuhipalkkioon oikeuttavien eläinten määrä, joka tuottajalla on ollut hallinnassaan kiintiön vahvistamista koskevan hakemuksen jättämisen ajankohtana. Kiintiötä vahvistettaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon sellaiset hakemusajankohtaan mennessä lampaanlihan tuotannon lisäämiseksi hankitut tai lisätyt eläimet, jotka eivät hakemusajankohtana vielä täyty uuhipalkkion myöntämisen edellytyksiä, sekä sopimukset täl-

laisten tai palkkioon oikeuttavien eläinten hankkimisesta.

Jos tuottajan hallinnassa oleva eläinmäärä on 1 momentissa mainittuna ajankohtana ollut maa- ja metsätalousministeriön määräämistä syistä johtuen tilapäisesti alentunut, voidaan vahvistettavaa eläinmäärää korottaa sellaista eläinmäärää vastaavaksi, joka tuottajalla olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt.

Kiintiötä ei voida vahvistaa 10 palkkio-oikeutta pienemmäksi.

12 §

Uuhipalkkiokiintiön vahvistaminen ja hakemusmenettely

Mitä 5 §:ssä säädetään emolehmäpalkkiokiintiön vahvistamisesta ja sitä koskevasta hakemusmenettelystä, koskee vastaavasti uuhipalkkiokiintiön vahvistamista ja hakemusmenettelyä.

13 §

Uuhipalkkioiden maakiintiö

Edellä 11 §:n nojalla vahvistettavien kiintiöiden kokonaismäärä ei saa ylittää 80 000 palkkio-oikeutta (uuhipalkkioiden maakiintiö).

14 §

Uuhipalkkio-oikeuksien siirtäminen ja väliaikainen luovuttaminen

Mitä 7 §:ssä säädetään emolehmäpalkkio-oikeuksien siirtämisestä ja väliaikaisesta luovuttamisesta, koskee vastaavasti uuhipalkkio-oikeuksien siirtämistä ja väliaikaista luovuttamista.

15 §

Uuhipalkkiokiintiöiden kansallinen varanto ja lisävaranto

Vahvistettujen uuhipalkkiokiintiöiden korotamista ja uusien kiintiöiden myöntämistä varten perustetaan palkkio-oikeuksien kansallinen varanto ja kansallinen lisävaranto, joiden hallinnosta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Kansallisesta varannosta voidaan myöntää palkkio-oikeuksia koko maan tuottajille ja kansallisesta lisävarannosta lampaan- ja vuohenliha-alan tuottajapalkkion myöntämistä koskevista yleisistä säännöistä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3493/90 2 artiklassa

määritellyille epäsuotuisten alueiden tuottajille.

Sen jälkeen kun tuottajille on vahvistettu kiintiöt 11 §:n nojalla, kansalliseen lisävarantoon siirretään se osa uuhipalkkioiden maakiintiöstä, joka vastaa yhtä prosenttia 1 momentissa tarkoitettujen epäsuotuisten alueiden tuottajien uuhipalkkiokiintiöiden kokonaismäärästä. Loput maakiintiöstä siirretään kansalliseen varantoon, jonka suuruuden tulee olla vähintään kolme prosenttia koko maassa kiintiön vahvistamista koskevan hakuajan päättymisajankohtana olleiden uuhipalkkioon oikeutavien eläinten kokonaismäärästä. Jos maakiintiö ei sen jälkeen, kun tuottajille on vahvistettu kiintiöt 11 §:n nojalla, riitä kattamaan tässä pykälässä tarkoitettujen kansallisten varantojen perustamiseen tarvittavaa palkkio-oikeuksien määrää, pidätetään tämä määrä tuottajille vahvistetuista kiintiöistä vahvistettujen kiintiöiden suhteessa.

Maa- ja metsätalousministeriö jakaa kansallisen varannon ja lisävarannon maaseutuelinkeinopiireille tuottajille edelleen jaettavaksi. Maa- ja metsätalousministeriö voi muuttaa piireille jaettujen varantojen määriä ottaen huomioon piirien alueilla tehtyjen 16 §:ssä tarkoitettujen hakemusten määrän.

16 §

Uuhipalkkio-oikeuksien myöntäminen kansallisesta varannosta ja lisävarannosta

Maaseutuelinkeinopiiri voi 15 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa rajoissa myöntää hakemuksesta uuhipalkkio-oikeuksia 15 §:ssä tarkoitetuista varannoista maa- ja metsätalousministeriön vahvistamilla perusteilla. Maa- ja metsätalousministeriön on sen lisäksi, mitä 2 §:ssä tarkoitettussa Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetään, otettava perusteita vahvistaessaan huomioon lampaanlihan tuotannon laajentamiseksi tehdyt tai suunnitellut investoinnit sekä uusien tuottajien mahdollisuudet aloittaa lampaanlihan tuotanto.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkemmat määräykset tässä pykälässä tarkoitettujen kiintiöiden myöntämisestä ja niitä haettaessa noudatettavasta menettelystä.

17 §

Vuohenlihan tuotanto

Mitä tässä laissa säädetään lampaanlihan

tuotannosta ja uuhipalkkiokiintiöistä, noudatetaan soveltuvin osin myös vuohenlihan tuotantoon ja vuohenlihan tuottajille maksettavia palkkiota koskeviin kiintiöihin. Viimeksi mainittuja kiintiöitä ei kuitenkaan lueta 13 §:ssä tarkoitettuun uuhipalkkioiden maakiintiöön.

4 luku

Erinäiset säännökset

18 §

Kiintiörekisterit

Tässä laissa tarkoitettujen kiintiöiden seuraimiseksi ja valvomiseksi on rekisterit emolehmäpalkkio- ja uuhipalkkiokiintiöitä varten. Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkemmat määräykset rekistereiden sisällöstä ja järjestämisestä.

19 §

Lain täytäntöönpano

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maa- ja metsätalousministeriö ja maaseutuelinkeinopiirit.

Tässä laissa maaseutuelinkeinopiireille kuuluvat tehtävät hoitaa Ahvenanmaalla maakunnan lääninhallitus. Muutoksenhausta lääninhallituksen päätökseen on vastaavasti voimassa, mitä 21 §:ssä säädetään.

20 §

Valvonta ja rangaistukset

Tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten valvonnassa ja rikkomisen seuraamuksia määrättäessä noudatetaan soveltuvin osin Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annettua lakia (1100/94).

21 §

Muutoksenhaku

Maaseutuelinkeinopiirin tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla maaseutuelinkeinon valituslautakuntaan 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona valittaja on saanut tiedon päätöksestä. Valituslautakuntaan valitetaan myös Ahvenanmaan maakunnan lääninhallituksen tässä laissa tarkoitettussa asiassa tekemästä päätöksestä.

Valituskirjelmä voidaan 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa toimittaa myös sille viranomaiselle, jonka päätökseen muutosta haetaan. Tämän viranomaisen on tällöin lähetettävä valituskirjelmä liitteineen sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta maaseutuelinkeinoviranomaiselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun valituslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Valituslautakunnan 9 tai 16 §:ssä tarkoitettussa palkkio-oikeuden myöntämisestä koskevassa asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valituslupan. Lupa voidaan myöntää ainoastaan, jos lain soveltamisen kannalta muissa samantyyppisissä tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi taikka jos luvan myöntämiseen on muu painava syy. Valituslautakunnan päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

22 §

Maksut

Tämän lain nojalla annetuista päätöksistä peritään maksu siten kuin maksujen perimisestä erikseen säädetään tai määrätään.

23 §

Tarkemmat määräykset

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta antaa maa- ja metsätalousministeriö.

24 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Edellä 18 §:ssä tarkoitettut rekisterit perustetaan vuoden 1996 loppuun mennessä.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 24 päivänä tammikuuta 1995

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

ESKO AHO

Maa- ja metsätalousministeri *Mikko Pesälä*